

SZEKELY-UDVARHELY

AZ UDVARHELYMEGYEI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS KOSSUTH-PÁRT LAPJA

== A SZEKELYUDVARHELYI „SZEKELY TÁRSASÁG“ HIVATALOS KÖZLÖNYE ==

Engjelen hatankint kétazer: vasárnap és osütörtökön.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér. Községek, papok, gazdasági egyleti tagok és községi előjárók egész évre 8 K, tanítók, községi és körjegyzők szintén egész évre 7 koronáért kapj k.

Telefon-szám 15.

Egy példány 10 fillér.

Telefon-szám 15.

FŐSZERKESZTŐ ÉS LAPTULAJDONOS:

BETEGH PÁL

FELELŐS SZERKESZTŐ:

SZÁSZ ENDRE

FŐMUNKATÁRS:

FÜLEI SZÁNTÓ LAJOS

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Kossuth Lajos utca 31. szám, hova a köziratok, hirdetések és előfizetések küldendők. — Köziratokat vissza nem adunk.

Apróhirdetések szavankint 4 fillér-, vastagabb betűvel 8 fillérért más hirdetések olcsó árszabás szerint. Nyílt-tér sora 1 K. A nyílt-tér és hirdetések díja előre fizetendő.

M. kir. postatakarékpenztári cheque-számla 10,489. szám.

Dákórománia délibábja.

(Dr. D.) A képviselőház február 16-iki ülésében Maniu Gyula, a nemzetiségi képviselők egyik legképzettebb és eddig mérsékeltnek tartott tagja, az ujoncjavaslatok tárgyalása alkalmával az ellen a magyarosító törekvések ellen beszélt, melyet nálunk a hadseregbe is be akarnak vinni.

Méltó felháborodást keltett a Házban, hol a dákoromán törekvésekkel kevésbé ismeretesek, sajnos, ilyenek is vannak. Egyszerűhencegésnek, okvetetlenkedésnek minősítik, a többé-kevésbé tájékozottak pedig Bécsbe való felkinálkozást láttak benne.

Én, ismervé a dákoromán törekvés multját, jelenét, annak minden kis eseményét, reá mutatok Maniu viselkedésének alapokára, törekszem bevilágítani a dákoromán törekvések szolgálatában álló román képviselők lelki világába.

Maniu Gyulát nyugodt természetű, megfontoló, kellő képzettséggel bíró politikusnak ösmerem. Szűkebb körében, Balázsfalván, nagy tekintélynek örvend, kinek nincs szüksége arra, hogy feltűnő beszédek tartásával, a maga számára olcsó dicsőséget szerezzen, egyszóval nem haza beszélt. Ki van zárva, hogy magaviseletét hencegésnek, okvetetlenkedésnek minősítsük.

Hát talán Bécsnek kínálkoznak? Az sem.

Maniu és társai ismerik a románok multját. Ők a multból eléggé okultak, tudják, hogy Bécsbe nem bizhatnak.

Ismerik a József császár és Hóra közötti viszonyt. Szádlér, a toscanai herceg, Károly nevét viselő gyalogezred egykori hadbírója elbeszélése szerint, ki jelen volt a Hóra kihallgatásánál, mikor Urs Nikola, másnéven Hóra, az oláhoknak a magyarok urasága, a jobbagyság alól leendő felszabadításáért esedezett, s hozzátette, hogy ha nem történik meg, könnyen megeshetik, hogy fel fognak kelni, s magukat, ha közveszélylyel is, de felszabadítják. József ezen súlyos szavakat mondotta: „Thut ihr das“.

Hóra szavai szerint, a császár egy arany kereszttel ajándékozta meg, mely keresztet és

a császártól hozzá intézett iratokat, melyet csak elfogatása perceiben dobott a tűzbe, mindig büszkeséggel mutatott hiveinek. A leggyalázatosabb kegyetlenségeket követték el a császár nevének hangoztatásával és a hadsereg assistentiája mellett, s mégis, mikor a magyarság erélyes fellépése következtében a Hóra lázadás levertett és külpolitikai viszonyok folytán a császár kénytelen volt a magyarság mellé állani, Hórát azonnal kiszolgáltatta, Klokával együtt kerékbe törette, a vallani akaró Krizsán pedig a börtönben olyan műöngyilkossággal végezte elvétett életét.

Ismerik az 1848-iki eseményeket, mikor az osztrák uralom a románokat csak kihasználta, a magyar törvényhozás által adott kedvezményeket be nem válthatóknak és csekély értékűeknek tüntetve fel, a balázsfalvi theologusok, a marosvásárhelyi románajku kancellisták és a kolozsvári szintén románajku joghallgatók, továbbá a hatalomvágyó, de kétszínű Saguna nagyszzebeni érsek által belevitette a román népet a forradalomba. Mi lett jutalmuk? Elvesztették szabadságukat a magyarsággal együtt. Hacsak azt nem tekintik jutalomnak, hogy a sok vérfürdőért, teméntelen kegyetlenségért, a magyar falvak felgyújtásáért, Jancu, Bálint, Axente a Szent Anna rend II. osztályát és a két utóbbi 630 forint évi kegydíjat huztak. És hacsak nem tekintik jutalomnak, az egyetlen tisztességes román prefekt Jankunak vasraveretését és felpozíztatását a dicső hadsereg egyik tagja Höhn börtönfelügyelő által. A románságnak szólott és a szerencsétlen Jankunak kellett kapja, ki a felajánlott hivatalt és kegydíjat nem fogadta el, mert „nemzetéért harcolt és nem a saját érdekéért“.

Schwarzenberg herceg találon kifejtette, hogy miként éreznek Bécsben: „Ich liebe Walachen, aber die Romänen nicht“. Azaz csak arra az oláhra volt szükség, akit a magyarság ellen tetszésök szerint bármikor kijátszhattak, de nem arra a románra is, aki szolgálatai fejében jogokat, politikai és nemzeti önállóságot kér. —

Véleményem szerint, amennyire ismerem a határozott

irány felé törekvő és számító román politikusokat, Maniu és társai nem Bécsnek ajánlkoztak.

Mi volt tehát céljuk?

Klein Sámuel, Sinkai György és Major Péter balázsfalvi tanárokat, kik a 18-ik század második felében éltek, illeti a dicsőség a román kultúra felébresztése és a román nemzeti aspirációk felkeltése körül. Elsők voltak, kik a román népben a harci dicsőség érzelmeit s az ezzel járó nemzeti öntudatot törekedtek felébreszteni; de mivel a román nép multjából a harci dicsőség hiányzott, segítségül hívták a képzelődést, a mesét, mely tudvalevőleg legendát teremt és eposzt alkot. Sinkai és társai megalkották a Dákó-Románia eszméjét, melyben feledve, hogy ők egyszerűen ide beszivárgott nép, Traján utódainak tüntetik fel magukat és mint ilyeneknek első sorban van joguk e földhöz.

A nemzetiségi izgató, a politikus, sőt az államférfiak sem szokták megvetni a nemzeti eposzból származó naiv hitet, hanem felhasználják saját céljaikra.

Igy történt, hogy Sinkai és társai hazugságra épített eposzát a román politikusok felhasználták, az izgatók meg igyekeztek a nép gondolkozásába bevinni. Bobb János gör. kath., Adamovich Geraszim gör. kel. püspökök az eposzra támaszkodva, az u. n. híres „Suplex libellus Valachorum“ könyörgő levélben 1700-ben kérik II. Lipóttól a románság terhén könnyíteni és a románság egyesítését.

Ez alapon igyekeztek Bibescu vajda az összes románságot saját fenhatósága alatt egyesíteni. Ugyancsak 1848-ban Majorescu János mint a Duma fejedelemségek forradalmi kormányának teljhatalmu megbízottja törekszik erre a Habsburg uralom alatt; ezt akarja szintén 1849-ben Saopma érsek.

Dákó-Romániát törekedtek felállítani az osztrák hatalommal, sőt Kossuth Lajos segítségével, kivel Janku egyezett 1849. július 14-én, de nemzeti ügyünk bukásával az egyezés is megszűnt. Egyikkel sem sikerülvén azok ellenére, sőt azok romján törekszik megvalósítani.

Ez motoszkál Maniu és társai fejében is, de mivel mint fentebb is jeleztem, Ausztriában

nem biznak, sőt mivel Ausztria ellenére Bukovinát is a Nagy Dákó-Romániához akarják csatolni, máshelyt keresik a segítséget.

Ki volna természetesebb támaszuk, mint az évről-évre erősödő Hohenzollern uralom alatt lévő Románia.

A románok minálunk bomlasztó erőt képeznek, hogy Ausztria és Magyarország egymás között meghasonolva és önmagától szétesve, az egyesült románság képezze azt a bizonyos hatalmat, mely szükséges a szláv és német elem között. Maniu és társai csak biztatnak minket Ausztria ellen, Ausztriát meg mi ellenünk, hogy zavart támasztva, a zavarosban halászanak.

Számítanak Ausztria-Magyarország viszonyainak ziláltságára, nagy európai bonyodalmakra, a Hohezollern protektorságra, sőt a rokonvallású orosz hatalomra, felejtve, hogy az európai béke szükségessé teszi Ausztria és Magyarország területén egy önálló nagyhatalom létezését, nevezzék azt bárhogyan. Dákó-Romániának azonban semmiesetre sem fogják nevezni, mert félműveltségű 7 millió nép nem uralkodhatik 28—30 millió magasabb kultúrával rendelkező népeken.

Dákó-Románia tehát — délibáb.

== A politikai helyzet. A politikát ugyszólván még ma is az a két izgalmakkal teli nap uralja, amely a mult hét végén és a most lezajlott elején a parlamentben lejátszódott. A néppárt provokáló fellépését és Maniu Gyula orvtánadását ma már higgadtan tárgyalják a politikusok. A néppárt megtagadta saját embe-
rét s így a béke érdekében ezen a vonalon megszűnt a háboruszkodás. A Maniu nemzetgyalázó parlamenti beszéde — amelyben kétségbe vonta a magyarságnak a nemzeti hadseregért folytatott küzdelméhez való jogát — még ma is sok vitára ad okot. A parlament osztatlanul elítéli a hazaáruló beszédért Maniut s hogy a nemzetiségek mégis ellenkező álláspontra helyezkednek, azon már esodalkozni sem tudunk. A nemzetiségi sajtó egyértelműen Maniut védi s a „barbár“ parlamentet itéli el. Kossuth bécsi utja ismét aktuális lett, állítólag a jövő hét keddjén jelenik meg kihallgatáson a királynál. — A képviselőház tárgyalásait a héten az ujoncjavaslatok foglalták le. Hétfőn és kedden farsangi szünetet tart a ház. —

A székely vasut felé.

A lap belsejében alább egy levelet talál az olvasó. A „Székely-Udvarhely” beszámolt már arról, hogy küszöbön áll Székelyudvarhely—Segesvár között a harmadik vonatközvetítés beállítása. Ugron Gábor levele ennek az utban levő akciónak perfektuálását jelenti. Ugron Gábor, mint a székely vasut igazgatósági elnöke megállapodott a Máv.-val a részletekre nézve is olyan formán, hogy a segesvári vonat-személyzetet Székelyudvarhelyre helyezik át. Már csak jelentéktelenebb oldala a dolognak az, hogy a vasuti állomás mozdony-színnel bővül, ami azonban ismét 31 ezer korona befektetést jelent. A fő az, hogy Székelyudvarhely immár nem lesz éppen annyira izolálva, elzárva a világtól s napjában három vonat indul Segesvár felé és érkezik be a mi vasuti állomásunkra. Ha még azt is hozzá tesszük, hogy a közel jövőben a reggeli gyorsvonattal kapunk összeköttetést, megállapíthatjuk, hogy mégsem volt meddő az a harc, a melyet ez a város s ez a megye indított meg a vasutért.

Évtizedes jajszó, évtizedes ok a panasza, hogy Erdélynek az a része, amelyet Székelyföld néven ismer az ország, tökéletesen kiesik a kereskedelem, az ipar forgalmi vonalából. A modern kereskedő, iparos ma már nem ekhós szekéren szállítja boltjába áruját, a fejlődő igények megkövetelhetik, hogy márcól-holnapra olyan árut kell előteremtenie, ami nincs a raktárában. És — sajnos, de így van — a Székelyföld eddigi vasuti viszonyai mellett illuzorius volt a szükségletek gyors kielégítése, a kereskedő már két három hónappal előbb kénytelen megrendelést tenni, hogy idejében raktáron legyen az áru. Az a fővonal, amely a fővárosból kiindulva Kolozsváron keresztül Predealnál megy ki az országból s hatalmassá tette a szász Brassónak amugy is fejlett iparát és meghagyta a maga szegénységében a Székelyföldet. Nehány apró vicinális jutott nekünk, ez lett a mi egyedüli közlekedési eszközünk. Nehézkes csatlakozásokkal ezeket is ugyszólván megölte a botránnyosan rossz vasuti politika, amely hallani sem akart semmiről, ami fejlődést, haladást eredményezhetett volna. Székely nagygyűléseknek, törvényhatóságiközgyűléseknek állandóan visszatérő reféréncje a székelység nagy kérdése: *a székely vasut*. Minden formában megsürgették már minden kormánynál a székelység életbevágó ügyét, amely ötven kirendeltségnél nagyobbait segitene rajtuk. A mai vicinális rendszer kettős adó alá vet minden szállítmányt amellet, hogy nehézkessé teszi magát a szállítást is. Egyedüli megoldásként a vasutak megváltását és a helyes rendszer alapján kidolgozott vasut-programm végrehajtását jelölték meg azok a faktorok, amelyek lelkiismeretesen fontolóra vették a székelység nagy ügyét. Nem egy minden tekintetben megfelelő és elfogadható programot terjesztettek föl a kormány elé. Köztük a legértékesebbet: Borszék Soma helyes alapokon épült tervezetét. Valamennyi megegyezett abban, hogy a többi székely város mellett Székelyudvarhely fejlődése is csak meg-

felelő vasutösszeköttetés mellett biztosítható. Elismerték ezt a kormányok is. Belátták, hogy a veszendő székelység megmentésére egyik leg-hathatósabb eszköz azoknak a kívánalmaknak teljesítése, amelyek a székely vasutra vonatkozólag felmerültek.

Hogy mindeztideig mégis teljes negációt tapasztalhattunk ebben a kérdésben, annak kereshetjük ugyan az okait, de olyant semmiesetre sem találunk, amelylyel meg is elégedhetnénk. A vége minden okfejtésnek egy: itt kötelesség a segítség, kötelesség, amely elől kitérni nem lehet.

És hosszú évtizedek kellettek hozzá, politikai rendszereknek kellett összeomlaniok, amíg csak jelét is láthatjuk annak, hogy a kormány belátta a kérdés nagy horderejét s igyekszik tenni is valamit ezen a téren. Örömmel látjuk azt, hogy a kormány jóakarattal vette pártfogásába ezt az ügyet, minden rendelkezésére álló eszközt megragad, hogy javítson a helyzeten, megközelíthetővé tegye a Székelyföldet. Azokban a momentumokban, amelyek az utóbbi időben tapasztalhatunk kétségtelen, bizonyítékait látjuk ennek. Az, hogy egyfelől gyorsvonaton nyerünk közvetlen összeköttetést a fővárossal, másrészt, hogy a Máv. igazgatósága a harmadik vonatközvetítést is lehetővé tette, mind a mi érveink mellett szólnak.

Szó sincs róla: a kezdet kezdete ez. A vicinálisok megváltása, a Székelyföldnek fővonalal való beágazása, még mindig olyan kérdések, amelyek megoldásra várnak. Mi azonban, akiktől az előző kormányok még a jóakaratot is megtagadták, szeretjük hinni, hogy mindez olyan kezdet, amely folytatásra vár. Az első lépés megtörtént, amely a székely vasut töretlen útját egyengeti s bizunk benne, hogy ezen az uton mihamarább diadalmas robogással indul meg a székely vasut a Székelyföld meghódítására. — *úsz.*

A leányiskola helye

Rendkívüli közgyűlés a városnál

(Saját tud.) Pénteken délután harminc egynehány városatyá véglegesen döntött afölött, hogy hol adjon a város telket a polgári leányiskolának. A képviselőtestületi tagoknak igen tekintélyes hányada távol tartotta magát a közgyűléstől, ugylát-szik, nem kívánt részt venni a város eminens érdekeit érintő ügy elintézésében. Mi egy alkalommal kifejtettük álláspontunkat a dologban. Megirtuk, hogy iskolának egyáltalában nem való az a hely, amelyet kiszemelt a tanács bölcsessége. Iskoláknál a legfőbb szempont a hely alkalmas megválasztása, ugyszólván elmaradhatatlan kellék, hogy az központi fekvésű legyen.

A képviselőtestület nem akceptálta a mi aggodalmainkat, ám lássa majd a következményeket is. Máris igen sok szülőtlől hallottunk olyasforma kijelentéseket, ha felépítik új helyén a polgári leányiskolát, kivesszi onnan gyermekét s más módon gondoskodik neveléséről. Féltős, hogy ez a példa ragadós lesz s megeshetik: felépül az iskola, hogy növendékek hijján üresen álljon majd.

A rendkívüli közgyűlés lefolyásáról egyébként ez a tudósításunk számol be:

Délután három órakor nyitotta meg a közgyűlést Gotthárd János polgármester nem tulságosan nagy érdeklődés mellett. Megjelentek különben Ugron Ákos főispán és Sebessy János dr. alispán is. Nehány jelentéktelen, a napirenden kívül eső ügy elintézése után a közgyűlés egyetlen nagyobb érdekességű tárgyára került a sor.

Soó Domokos tanácsos olvasta föl a tanács ismeretes javaslatát, amelyhez Gyertyánffy Gábor szólott hozzá elsőnek. Gyertyánffy kifogásolta, hogy az alakulóban levő városrész legszebb helyét adják át az államnak teljesen ingyen s utalt a kérdésknél felmerült aggályos körülményekre is. Végül javasolta, hogy szavazzanak meg ugyan elvben megfelelő területet a törvényszék részére, azonban a kijelölést hagyják függőben a városrendezési program elkészítéséig.

Ugron Ákos főispán szerint az előző indítvány elfogadása halasztást jelentene, pedig itt annak nincsen helye. A tanácsi javaslat elfogadását ajánlja.

Molnár Károly jelentéktelenebb felszólalása után néhány perces szünet következett, amelyen a tisztviselőtelep terveit tekintették meg a megjelentek.

Majd a kérdések feltevésénél indult meg meddő, üres szóharc, a melyet a főispán vágott ketté azzal, hogy itt a dolog érdemére kiterjeszkedő felszólalásoknak helye nincs. A többség — mindössze 33 igen — elfogadta a tanács javaslatát, amely szerint tehát a sétatér mellett adnak egy holdnyi területet a polgári leányiskolának.

Egy-két apró ügy volt még hátra, ezekkel öt perc alatt végeztek. Négy órakor már be is zárta az ülést a polgármester s a jegyzőkönyvhitelítő közgyűlést 22-ére tűzte ki.

Jön a világ vége!

Adventisták Székelyudvarhelyen.

(Saját tud.) Februárius hónap utolsó napján érdekes felolvasás-sorozat veszi kezdetét Udvarhelyen. Egy apró vallásos szekta két „misszionáriusa” látogat el hozzánk abban a reményben, hogy hívőiknek nem tulságosan nagy számát gyarapíthatják nálunk. Hogy lesz-e sikerük a derék férfiaknak, nem kutatjuk, ám-bár ezt már azért sem hisszük, mert az egyházalapítók legfőbb elvként a világ végének küszöbön állását hirdették s a hivekkel is minden áron ezt szerették volna elhitetni. Nem rajtuk mult, hogy a világnak most sincs vége, noha ezt az adventista vallásalapító két pontos terminusra is megjósolta. A határidőhöz kötött világ vége balsikere után most aztán már határozatlan időt jósolgatnak a vallás terjesztői s így tényleg nehezebb lesz a felsülés.

Székelyudvarhelyt ezuttal két új apostol fogja szerencsétlenni. Az elmúlt héten már jártak is a városban az új hit terjesztői, névszerint Kelemen István és valami Scwenke nevű ur. Megszerezték az engedélyt

az előadások tartására, aztán tovább mentek agitálni addig, amíg ezt nálunk is megtehetik.

Bucszóul néhány színes borítéku vallásos iraton igyekeztek tudadni. A sajtó mindenfelé beható támogatását ugyanis egyik legfőbb eszközüknek tekintik céljuk megvalósításánál. Olcsón árúsítják az igazságot, alig néhány fillert kérnek a füzetekért, amelyek tényleg nem érdektelenek. Legnagyobb számban természetesen azt a füzetet terjesztik, amelyben a világ végéről csevegnek meggyőző okokkal. A füzet „Közeledünk e a világ végéhez?” címet viseli s magával a bibliával bizonyítja, hogy semmi kétség: elpusztul a megromlott népek által lakott föld. A füzet szerint az állandó katonaságok örökös fegyverbenállása a legfőbb bizonyíték „a nemzetek az Ur nagy napjának viadalára készülnek.”

Mindezt azonban a legszebben az új próféták fejtik ki s mi nem is akarjuk fölvenni a versenyt velük. Ellenben közöljük a felolvasások sorrendjét, ugy, amint az egyik próféta összeállította:

„Nyilvános előadások Schwenke és Kelemen misszionáriusok által a vallás és tudományról, vagy mi az igazság? 1. Folyó hó 28-án vasárnap este 8—10 óráig Mi az igazság? A polgári önképző és segélyzőegylet nagytermében az előadások tárgyai a következők lesznek: 2. Március 2-án kedden este 8—10 óráig A biblia Isteni kijelentés-e? 3. 4-én csütörtökön este 8—10 óráig Biblia és a világtörténelem. 4. 7-én vasárnap este 8—10 óráig Micsodák a földrengések? 5. 9-én kedden 8—10 óráig Malt jelen és jövő a biblia és a történelem fényében. 6. 11-én csütörtökön 8—10 óráig A jelenvaló igazság. 7. 14-én vasárnap 8—10 óráig Krisztus második eljövele, a jelen korszak vége. 8. 16-án kedden 8—10 Mily távol a világórán? 9. 18-án csütörtökön 8—10 óráig Béke vagy világháboru. 10. 21-én vasárnap 8—10 óráig A világ proféciai története. 11. 23-án kedden 8—10 óráig Ezer év után. 12. 25-én csütörtökön 8—10 óráig. Az utolsó üzenet. Továbbá a Dániel próféta és a János jelenéseinek könyve hathatósan és kimerítően magyarázva és történelmi tényekkel bizonyítva lesz. Mindenkit szívesen látunk. Mindenki részére szabad bemenet.”

HIREK.

A harmadik vonatközvetítés.

A közg. bizottság legutóbbi ülésén — mint erről annak idején megemlékeztünk — szóba került a harmadik vonatközvetítés ügye is s a főmérnök bejelentette, hogy erre vonatkozólag most folynak a tárgyalások a Máv. igazgatóságával. A döntés immár megtörtént a minket elsősorban érdeklő kérdésben, még pedig fölötté kedvezően. Ugron Gábor ig. elnök most levelet intézett Ugron Ákos főispánhoz, amelyben kijelenti ezt, egyben beszámol arról is, hogy a dolognak ilyenformán való nyélbeütése a székelyudvarhelyi állomás megnagyobbodását is jelenti.

Az érdekes levél egész terjedelmében itt következik:

Méltóságos Főispán Ur!

Volt szerencsém a vármegyét értesíteni, hogy az államvasutak igazgatóságával a harmadik vonalpar bevezetése iránt tárgyalunk. Most sietek közölni, hogy a beállítás iránt megállapodtunk és pedig olyképpen, hogy az összes vonatszemélyzet Segesvárról Udvarhelyre helyeztessék át. Udvarhely állomáson mozdonyzin stb. leszen építendő, aminek költségvetése 31.000 korona. Ezen összegnek befizetését elrendeltem és már meg is történt. Tehát igazgatóságunk mindent megtett, ami módjában állott.

Hogy a vonatszemélyzet lakását május 1-re áthelyezhesse, amikor a lakások azon vidéken átvételnek, igen fontos, ezért nem lenne céltalan, hogy az építkezéseket a megye törvényhatóságának közigazg. bizottsága erélyesen szorgalmazza úgy a Máv. igazgatóság, mint üzletvezetőségénél. Hivatalos tisztelettel

Budapest, 1900. febr. 17.

Ugron Gábor, ig.-elnök.

Eddig szól a levél, amely szerint tehát remélhetőleg már május elsejével létrejön az új rend s már ekkor három vonat fog közlekedni Segesvárig. Ugy értesülünk különben, hogy ezideig a reggeli gyorsvonattal való csatlakozás is lehetővé lesz téve.

Kitüntetés. A király *Kulcsos* Ernőt, Udvarhelyvármegye nagytevékenységű tanfelügyelőjét, a királyi tanácsosi címmel tüntette ki. A jól megérdemelt kitüntetéshez a magunk részéről is gratulálunk!

Kinevezés. Dr Kováts Gábor sóbányarost a pénzügyminiszterium vezetésével megbízott miniszterelnök főorvosnak nevezte ki.

Tanügyi előléptetések. A válás- és közoktatásügyi miniszter Pasnary Győző és Macskássy Zoltán székelykereszturi, valamint Barabás Endre kolozsvári tanítóképző-intézeti tanárokat a VIII. fizetési osztály 3. fokozatába léptette elő.

Az új róm. kath. főgimnázium. A tavasszal veszik kezdetüket a székelyudvarhelyi róm. kath. főgimnázium építési munkálatai. A státus igazgató-tanácsa — mint Kolozsvárról jelentik — most döntött az építkezésekre vonatkozólag. Az igazgató-tanács a közel félmilliósi építkezést Spréda János kolozsvári építészre bízta, aki e téren ismert szaktekinélty.

Emléket az agyagfalvi rétre. A székely emlék alap javára újabban a következők adakoztak: A csikszentmihályi hitelszövetkezet 12 koronát, a Bözödi hitelszövetkezet 10 koronát, a Lövétei hitelszövetkezet 5 koronát, a gyergyóalfalvi hitelszövetkezet 5 koronát, a kiskedei hitelszövetkezet 5 koronát, a makfalvi hitelszövetkezet 2 koronát. Összesen 39 koronát, mely összegből posta díjra kiadás 24 fillér; e szerint a takarékpénztárba el lett helyezve 38 korona 76 fillér. Ezt hozzáadva a már korábban elhelyezett 7563 korona 21 fillérhez, az alap összege tesz jelenleg 7601 korona 97 fillért. A nemesszívű adakozóknak hazafias adományukért a végrehajtó bizottság i hála köszönetét.

További adományok Ferentzi János pénztárnokhoz küldendők.

A nagyszebeni hadtestparancsnokság és az automobilok. A napokban érdekes megkeresés érkezett Udvarhelymegye alispánjához s ezzel egyidejűleg valamennyi erdélyi vármegyéhez. A nagyszebeni hadtestparancsnok kért arra vonatkozólag sürgős választ, hogy hány automobil tulajdonos van a megyében s hány gépkocsi közlekedik. Az automobil viszonyokra való kérdészködés már magába véve is bir némi érdekességgel, a mely sietség éppen feltünővé teszi a dolgot s erősen azok malmára hajtja a vizet, akik az utóbbi időben nagy zenebonát várnak. Nálunk egyébként nem sok dolga akadt az alispáni hivatalnak az összeírással. Nálunk még a — vicinális is ritka, annál inkább a gépkocsi.

Balázások. Haurik Alfréd székelyudvarhelyi sörgyáros életének 58-ik évében február 16-án hosszas szeavedés után meghalt. A köztisztelben álló gyárost 18-án temették el a részvét impozáns megnyilatkozása mellett. — Özv. Kénosi Sándor Ferencé szül. Bodrogi Róza e hó 19-én életének 70-ik évében meghalt. Temetése ma délután 3 órakor történik meg az Orbán Balázs utca 112. szám alatti gyászszoból.

Olcsóbb lett a pénz. A fővárosi nagyobb pénzüzetek e hó 22-től kezdődőleg a takarékbetétek kamatát három és fél százalékra lezállították. Ennek következtében a vidéki takarékpénztárak is nem sokára hasonlóan cselekszenek.

Tisztújítás a népművelési egyesületnél. Az udvarhelyvármegyei népművelési egyesület ma (vasárnap) d. e. 11 órakor a kaszinó társalgó termében évi rendes közgyűlést tart a következő tárgysorozattal. Jelentés az egyesület előző évi működéséről. Pénztárnoki jelentés, a felmentés megadása. Az 1909. évi munkaterv és költségvetés. Tisztikar és választmány újból választása. Amennyiben e közgyűlés határozatképes nem volna, március 14-én d. e. 11 órára új közgyűlés hivatik össze, amely a kitűzött tárgyak felett határoz.

A gyermekestély sikere. Mint előre látható volt, a gyermek estély a teljes siker jegyében folyt le.

A közönség érdeklődéssel, fokozódó rokonszenvvel kísérte a program minden egyes pontját. A nagy érdeklődést igazolja a bevétel is, a mely leszámítva a költségeket összesen 200 korona. Ebből az összegből tizennégy gyermeknek téli cipőt rendeltek a fáradságtalan rendezők s ez már egymagában is gyönyörű eredmény.

Szinielőadások a vidéken. E hó 14-én sikerült szinielőadás folyt le Városfalván. Egyszerű falusi leányok és legények adták elő a „Vereshaju” című népszínművet a megjelentek élénk tetszése mellett. A sikerért a fő érdem Vajda Antal ottani tanítóé, aki ezuttal már harmadizben tanított be szinielőadást. Az estély bevétele 229 K 46 fillér. — 28-án A homoródszentpáli «Ifjusági Egyesület» rendez az iskola tantermében saját és a Gazdakör pénztára javára szinielőadással egybekötött táncvigalmat. A műkedvelők Lukácsy Sándor „Kósza Jutka” c. népszínművét adják elő.

Teaestély Kereszturon. A székelykereszturi „Jótevény nőegylet” és „Casinó” 1909. év február hó 27-én (szombaton) a „Korona-szálló” nagytermében társasvacsorával és tánccal egybekötött teaestélyt rendez. Belépőjegyek ára: Személyjegy 2 korona, családjegy 5 korona. A zenét Kónya Jancsi székelyudvarhelyi zenekara szolgáltatja. Kezdeté este 8 órakor. A tánc 10 órakor veszi kezdetét.

Városok gyűlése. A városok egyesületének rendezése végett megindult akcióban határjelző lesz az a kongresszus, melyet május 21-ikén tartanak Budapesten. A kongresszust egy, a minap tartott értekezlet határozatából tartják meg és minden város képviselve lesz azon.

Vakok felvétele. A vakok kolozsvári áll. segélyezett országos intézetében a jövő 1909—10-iki tanévre, vallás és nemzetiségre való tekintet nélkül, 15—16 vak fiu növendék vétetik fel. Felvétetnek oly 8—14 éves vak fiúk, kik a vakságon kívül más testi, vagy szellemi fogyatkozásban nem szenvednek. E tanévben több alapítványi hely üresedik meg, mely alapítványi helyeket oly szegény szülők vak fiu gyermekei nyerhetik el, kik szegénységüket, szegénységi bizonyítvánnyal igazolni tudják. A kérvények május hó végéig a „Vakok kolozsvári áll. segélyezett orsz. intézete” igazgatóságához nyújtandók be. Bővebb felvilágosítással az intézet igazgatója bárkinek szolgál.

Elszámolás. A következő sorok közzétételére kértünk föl: Székelymuzsnán f. évi február hó 13-án rendezett szinielőadással kapcsolatos táncestélyen bevétel volt 107 K 98 fillér. Kiadás 72 K 98 fillér. Tiszta jövedelem 35 korona. Köszönettel nyugtázom Nagyt. Kisgyörgy Sándor unitárius esperes, Tiszt. Pál Ferenc, Lebovits Géza 1—1 korona, Tiszt. Bedő Ödön, Kiss Jakab, Jakab József 80—80 fillér, Szücs János, Veress Lajos 60—60 fillér. Ürmösy B. Ferenc 40 fillér. Dénes András, Dénes Pál 20—20 fillér, felülfizetését. Szathmáryné Sándor Ida áll. isk. tanítónő.

A tavasz előfutárjai megjelentek: a magkereskedők széjjel küldik árjegyzékeiket. Határoznunk kell, kitől vegyünk, hol kapunk jó árut? Bizalom kérdése ez mindenkéül, mert a mag külsejéről minőséget megítélni nem lehet, már pedig ha csúsz vész, gazt aratsz, tartja a közmondás. A Mauthner Ödön budapesti udvari magkereskedő cég, a mely 35 éves eredménydus fennállása óta minden tekintetben megbízhatónak bizonyult, megadja a választ a fönti kérdésre: a cég áruja kitűnő, helyes művelés mellett biztos siker, mely mindenkinek örömet szerez. Árjegyzéke, melyet kívánatra ingyen és bérmentve küld, kézikönyve a gazdának, kertésznek és a természet minden barátjának.

Lapunk t. olvasóit székely hazafias bizalommal kérjük, sziveskedjenek a „Székely-Udvarhely” előfizetési díját, valamint az esetleges hátralékot a már megküldött postatakarékpénztári befizetési lap felhasználásával haladéktalanul utalványozni, hogy lapunkat továbbra is akadály nélkül küldhessük. Teljes tisztelettel: A kiadóhivatal.

Szerkesztői üzenetek.

Szabó J. H. A helybeli szabóipar-társulat részéről beküldött közleménye — térszűke miatt — jövő számunkra maradt. — **Kiváncsinak H.** Kérdéshődése alapján utánna jártunk a dolognak s úgy értesülünk, hogy a róm. kath. kántornak a közelebről felemelt képéből fizetését nem javították. Pedig tényleg az 500 koronára becsült stólából félév alatt alig lehetett 50 korona bevétele s így a fizetési kiegyensúlyozásnál is károsodik. Valószínűnek tartjuk, hogy az egyháztanács revízió alá veszi az ügyet és méltányos alapon rendezni fogja ezt a kérdést.

Szoptató anyák

tejük hatását csak növelik és gazdagítják a SCOTT-féle Emulsio használat által.

Kimerültség megszűnik,

Az Emulsio vásárlásánál a SCOTT-féle mód-szer védjegyét a — halászt — kérjük nyílegembe venni.

a csecsemő rózsásabbá, vidámabbá és pajzánabbá válik, mint valaha volt. Az anyaságnak bármily válságos percében a

Scott-féle Emulsio

erőt kölcsönöz, bátorít s emellett kellemes ízű és könnyen emészthető.

Egy eredeti üveg ára 2 K 50 f. Kapható minden gyógyszertárba.

A

FESTŐMŰVÉSZET
REMEKEI.

REGI MESTEREK: Murillo, Rembrandt, Hobbema, Liotard, Goya, Rexi, Tizian, Turner, Rogier, Id. Hals, Id. Holbein, Reynolds, Raffael, Botticelli, Luini, Fra Angelico, Ferrari, Dürer, Caravaggio, Rubens, Velazquez és mások leghíresebb alkotásainak gyűjteménye az eredeti festményeket híven előtároló színes másolatokban egyenként is kapható 23 | 33 cm. nsban

BETEGH PÁL
KÖNYVKERESKEDÉSÉBEN SZ.-UDVARHELY
Kossuth-utca 31. sz. a.

Széna első minőségű eladó egy asztaggal Korond-fürdőn. — Értekezhetni levél útján Gáspár Gyulánál Maros-Vásárhelyen.

Nyomdász - tanuló-

nak 2—4 középiskolai osztályt végzett fiut felvesz Betegh Pál villamos erőre berendezett nyomtató intézetébe.

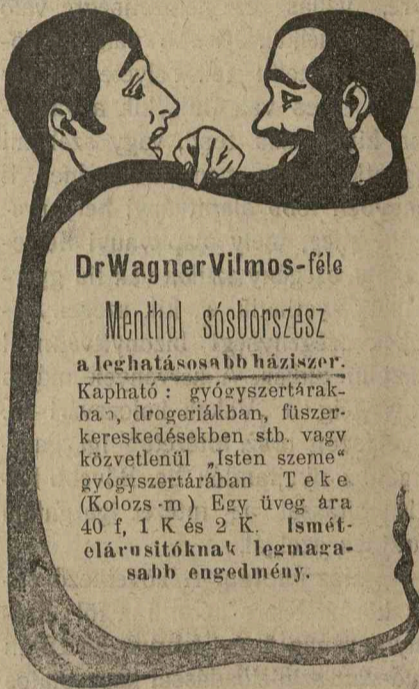
Bélyegzők megrendelésre mindenféle kivitelben bárhova a legpontosabban szállítanak Betegh Pál könyvés papirkereskedéséből Székelyudvarhelyt.

Téli menetrend.

Szv.	Gyv.	Budapest k. p. u. — Predeal — Bukarest — Palanca	Gyv.	Szv.
506	502.	állomások	501.	507
-III.	I-II.		I-II.	I-III.
820	915	i Budapest k. p. u.	790	720
1121	1112	é Szolnok	539	344
144	1247	é Püspökladány	403	117
—	218	é Debreczen	220	1040
348	211	é Nagyvárad	239	1109
827	553	é Kolozsvár	1110	559
738	937	é Dés	—	340
1016	726	é Aranyosgyéres	930	348
1048	756	é Torda	852	313
1044	750	é Székelykozsárd	900	370
458	1025	é Marosvásárhely	615	1225
1148	881	é Tövis	812	157
—	980	é Gyulafehérvár	700	1244
—	403	é Arad	1221	632
800	1220	i Budapest k. p. u. Aradon át	1225	605
404	1000	i Arad	438	833
1056	746	i Gyulafehérvár	910	225
1206	838	i Tövis	812	157
1239	905	é Küküllőszög	735	1253
302	911	i Küküllőszög — Parajd	648	1228
902	223	é Parajd Szováta és Korond fűrdők	105	745
127	944	é Kiskanus	656	1146
358	1257	é Nagyszeben	445	731
300	1055	é Segesvár	549	954
320	1110	i Segesvár-Sz. udvarhely	600	917
326	1114	é Héjjasfalva	526	930
402	1150	i Héjjasfalva-Sz. udvarhely	531	849
441	1229	é Székelykeresztúr	430	815
606	155	é Székelyudvarhely	305	700
632	135	é Földvár Előpatak-fürdő	313	637
712	209	é Brassó	245	546
200	219	é Predeal	112	—
114	381	é Bukarest	800	—
805	920	é Brassó Kézdivásárhely-Bereczk	159	63
841	305	é Sepsiszentgyörgy	1241	505
1008	430	é Kézdivásárhely	1033	—
1249	705	é Kézdiszentkereszt, Vénus-ásványvíz-forrás, kőbányák, lenmagolaj készítés	952	154
184	759	é Bereczk	905	1257
225	856	i Sepsiszentgyörgy-Gyimes-Palanca	1205	425
1085	500	é Málnás-fürdő	1113	346
1114	610	é Tusnád-fürdő	1033	321
1143	658	é Csikszereida	903	223
1242	881	é Mádéfalva	824	151
115	900	i Gyimes	520	—
336	306	é Palanca	—	1002
346	346	Mádéfalva	755	150
200	946	é Gyergyószentmiklós	500	1020
4	40	1230		

Pályázat.

Oklánd és vidéke fogyasztási szövetkezet üzletvezetői állásra pályázatot hirdet. Fizetés évi 720 korona havi utólagos részletekben fizetve 2 százalék forgalmi jutalék váltó és bélyeg forgalmi értéknek leszámolásával az évi mérleg megállapításakor egy kis szoba s konyhából álló lakás és 80 korona lakáspótlék címen, a melyért köteles az üzletet pontosan vezetni, rendben tartani s a szerződésben megállapítandó kötelesegeket pontosan teljesíteni. Évi forgalom 30—40 ezer korona között. Biztosítékul 1500 korona készpénzben teendő, ami ha a forgalom 40 ezer koronát meghaladja 2000 koronára lesz kiegészítendő. Az állás április 1-én foglalandó el, pályázati kérvények március 10 ig beadandók. Oklánd, 1909. február hó 15-én. *Az igazgatóság.*

Dr. Wagner Vilmos-féle

Menthol sóborszesz

a leghatásosabb házi szer.

Kapható: gyógyszerárakban, drogeriákban, fűszerkereskedésekben stb. vagy közvetlenül „Isten szeme“ gyógyszerárában Teke (Kolozs-m.) Egy üveg ára 40 f., 1 K és 2 K. Ismét-elárúsítóknak legmárgább engedmény.

BORI!

Fernengel Gyula székelyudvarhelyi bornagykereskedőnél

a legjobb minőségben, nagy választékban és legelőnyösebb árak mellett nagyban és kicsinyben kapható.

— Családja egészségét szíven viselő haziaszony ecetszeszt, mely különben is lassan, de biztosan öltö meg — nem vásárol

Szép jelmezek ruhákat

estekre olcsón lehet kölcsön venni

Karda Dénes

fűszerkereskedésben Székelyudvarhely, Kossuth Lajos utca 61. sz.

Eladó beltelek. Székelyudvarhelyt, Bathory-ut 2. sz. alatt levő épületes beltelek eladó. Értékét Palhegyi Mózes agyaggalvalakossal lehet.

Aki nálunk hirdet, annak sikere van. A hirdetés szövegezésében szívesen segítünk; kívánatra klapot is beszerzünk.

Kitünő főzött

ECET

nagyban és kicsinyben, állandóan előnyös árak mellett kapható

Csia halászs

ecetgyárában Székelyudvarhelyt, Petőfi-utca (ezelőtt Cigány-utca) 22. szám alatt.

!!! Jó minőségű honi gyártmány!!!

Névjegyek, Meghívók, Eljegyzési és Esküvői valamint **gyászjelentések,** ugyszintén mindenféle **könyvnyomdai és könyvkötői munkálatok** izléses kivitelben, gyorsan és pontosan készülnek

Betegh Pál villamos főmester berendezett könyvnyomdátó és könyvkötő-intézetében Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 31. sz. alatt.

Vidéki megrendeléseket azonnal elintézi.

Védjegy: „Horgony“

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

egy régióknak bizonyult házi szer, mely már sok év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyult **köszvényéknél, oszúknál és meghűléseknél,** bedörzsölésükkel használva.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatossággal legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, mely a „Horgony“ védjeggyel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K—80, K1.40 és K2.— és úgyszólván minden gyógyszerárban kapható. — Főraktár: **Török József** gyógyszerésznél, Budapest.

D. Richter gyógyszerár az „Arany oroszlánhoz“, Prágában, Elisabethstrasse 5 neu. Mindennapi szétküldés.

SZEKELY-UDVARHELY

tiszta 48-as függetlenségi lap, Udvarhelymegye legelterjedtebb közlönye. Megjelenik hetenkint 2 szer. Előfizetési ára félévre 5 K. Elterjedtségénél fogva hirdetésekre a legalkalmasabb.

Emke Adria Rákóczy Szt-István Szepesi leu

legjobb magyar gyártmányú díszleveledpapírok. Ezekon kívül közönséges és finom, szines és virágos leveledpapírok és borítékok, levél-kártyák, gyász- **Képes levelezőlapok** 20-féle helybéli felvétel, levélpapírosok stb. Nagy választék tájképes, virágos, genre, művész- és alkalmi kártyákból és üdvözlő jegyekből

Állandóan kaphatók mindenféle

kész nyomtatványok.

u. m. községi, körjegyzői, szolgabiroisági, végrehajtói, ügyvédi, lelkeszi, iskolai, üzleti és különféle magánügyi nyomtatványok.

NYOMTATVÁNYRAKTÁR

KÖNYVNYOMTATÓ- ÉS KÖNYVKÖTŐ-INTÉZET

BETEGH PÁL

KÖNYV-, ZENEMŰ- ÉS PAPIRKERESKEDÉS

Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 31. (saját ház)

Ajánlja modern gépekkel szakszerűen berendezett villam-motoros

KÖNYVNYOMDÁJÁT

mindenféle könyvnyomdai munkák, u. m.: művek, füzetek, táblázatok, hatóságai és üzleti nyomtatványok, meghívók, eljegyzési és esküvői kártyák, névjegyek, falragaszok, körlevelek, gyászjelentések stb. pontos és jutányos áron való elkészítésére. Ajánlja továbbá

könyvkötészetét

honnan izléses munkák a legrövidebb idő alatt olcsó áron kerülnek ki

Acélírótollak, rondtollak, üveg-tollak, tollszárak, dísztollszárak. **Írók,** fekete, szines és másoló-ironok, notes-ironok, csavarironok (crayonok), zsebironok, csavarironbetétek, ironvédők, ironhegyezők. **Kréta**k, iskolai, kávéházi és fajléző kréta, szines kréta. **Tinták,** legjobb irodai és másoló tinták, szines, vegy- és ruhajelző-tinták, bélyegzőfesték, tus, mézga, folttisztító, bronz.

HEGEDŰ, hegedűvonó, hurok, hegedű-iskola, hegedű-alkatrészek. Gramophon és fonográfok, lemezek és hengerek. **Danzingó-sipok** és **csinák.** Monogramok fehérnemű és levedpapírjelzésre. Kézi nyomda. — Különféle bélyegzők, pecsétnyomók, pecsétjegyek, pecsétviasz, festékpárnák, ostyák. Ajtóablak és névfeliratok öntött fémből, erdészkalapácsok gyári áron.

A hazai és külföldi jeles írók művei, ifjúsági iratok és képeskönyvek folyton vannak készletben. Teljes Magyar Könyvtár. A székelyudvarhelyi **középiskolákban** és a városi és megyei **elemi nevelőiskolákban** használatban levő **összes tankönyvek** raktára. Szótárak, térképek, naptárak, imakönyvek, albumok, emlékkönyvek, üzleti beíró könyvek, főkönyvek, pénztárkönyvek, naplók, jegyzőkönyvek, másolókönyvek, bevásárló könyvek, zsebkönyvek (notesek), pénztártömbök (Block), bárcák és szelvénykönyvek.

Körzők,

vonalzók, háromszögek, szögmérő, rajzdeszkák, tolltollak, itatódeszkák, olaj-szefesték minden színben. **Ecsetek.** Irodai és zsebtintatartók, tisztítótartók, tollállványok, szivacs-eszéke, író-mappák. Legjobb dörzsmézőgák, gummiszalagok. — Rajzszögek, szőnyegszögek, képesok stb.

A Székelyföld legnagyobb kész nyomtatványraktára.

Nyomatott Betegh Pál villam-motoros könyvnyomdátó intézetében Székelyudvarhelyt 1909.